

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU BAŞKANLIĞI'NA

BAŞVURUDA BULUNAN:

AD- SOYAD:

Adres:

Telefon/E-posta:

KONU : Sosyal Çalışmacı/ Sosyal Hizmet Uzmanlarının sağlık meslek mensubu / sağlık personeli sayılmaması ve buna bağlı olarak mesleklerini sağlık bakanlığına bağlı serbestçe icra edememeleri nedeniyle ortaya çıkan hak kayıpları, mevzuat çelişkileri ve eşitsizliklerin incelenmesi ile idareye tavsiye kararı verilmesi talebidir.

AÇIKLAMALAR _____ :

- 1- Üniversitesi Sosyal Hizmet Lisans programından tarihinde mezun olarak Sosyal Çalışmacı unvanı kazandım.
- 2- 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un Ek 13. maddede yer verilen meslek gruplarının tamamı, ilgili alanda lisans mezuniyeti ile sağlık meslek mensubu statüsünü kazanmaktadır.
- 3- Bu durumda lisans ve yüksek lisans mezunu Sosyal Çalışmacılar için farklı ve dezavantajlı bir durum ortaya çıkmaktadır. Sosyal Hizmet lisans programından mezun olan kişiler, sosyal çalışmacı unvanını kazanmakla birlikte, mevzuat ve idari uygulamalar nedeniyle sağlık meslek mensubu veya sağlık personeli olarak kabul edilmemektedir. Dünyada sağlık sisteminin çatı örgütü olan Dünya Sağlık Örgütü(WHO) Classifying Health Workers (Sağlık çalışanlarının sınıflandırılması) isimli metninde; Social Work And Counselling Professionals (Sosyal çalışma ve Danışmanlık Profesyonelleri) ismi ile İSCO CODE- 2635 ile mesleğin tanımını başlıklandırmıştır. Dünya Sağlık Örgütü Sosyal Çalışmacıyı; "therapy and mediation services to individuals, families, groups and communities in response to social and personal difficulties. They assist clients to develop skills and access resources and support services needed to respond to issues arising from health problems, life transitions, addictions, and other personal, family and social problems. They liaise with other social service agencies, educational institutions and health care providers to advocate for client and community needs."

“Bireylerin, ailelerin, grupların ve toplulukların sosyal ve kişisel güçlüklerine yanıt olarak danışmanlık, terapi ve arabuluculuk hizmetleri sunarlar. Danışanların; sağlık sorunları, yaşam geçişleri, bağımlılıklar ve diğer kişisel, ailesel ve sosyal problemlerden kaynaklanan durumlarla başa çıkabilmeleri için gerekli becerileri geliştirmelerine, kaynaklara ve destek hizmetlerine erişmelerine yardımcı olurlar. Danışanların ve toplumun ihtiyaçlarını savunmak amacıyla diğer sosyal hizmet kuruluşları, eğitim kurumları ve sağlık hizmeti sunucularıyla iş birliği yapar, koordinasyon sağlar ve savunuculuk yürütürler.” şeklinde sağlık ve ruh sağlığı çalışanı olarak tanımlamıştır.

Kaynak: WHO, Classifying Health Workers, 2010
<https://cdn.who.int/media/docs/default-source/health-workforce/dek/classifying-health-workers.pdf>

- 4- Sağlık standartlarının oluşturulması gibi birçok amacı barındıran Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan bu metin Sosyal Çalışmacıların sağlık hizmetinin önemli bir parçası olarak kabul edildiğini göstermektedir. Buna karşın ilgili 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun ve Sağlık Bakanlığınca Yayımlanan 32856 Sayılı 29 Mart 2025 Tarihli “Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmeliğin” Sosyal Çalışmacı ünvanını dışarda tuttuğu görülmektedir. Bu durum lisans mezuniyeti ile meslek unvanı kazanan diğer sağlık meslek grupları ile sosyal çalışmacılar arasında nesnel ve makul bir temele dayanmayan eşitsizlik yaratmakta olup, Anayasa’nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır.
- 5- Ayrıca Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) Sosyal Hizmet Bölümü ve mezunlarını sağlık lisansiyeri olarak kabul etmiştir.
- 6- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun da “Sosyal Çalışmacı” sağlık hizmetleri adı altında sınıflandırılmıştır.
- 7- Sosyal Hizmet Bölümü mezunlarının, Sosyal Çalışmacı unvanı ile birçok farklı bakanlıkta insana yardım mesleği kapsamında çalışmalar yürüttüğü görülmektedir. Sosyal Hizmet Bölümü öğrencileri, ruh sağlığı ve sağlık alanında yürütülen çalışmalar için uygun ders programları ile eğitim almakta ve uygulamalı staj programlarını tamamladıktan sonra mezun olmaktadır. Türkiye’de birçok üniversitede bulunan Sosyal Hizmet Bölümlerinin ders programları incelendiğinde;

Alan	Lisans Dersleri	Sağlık / Ruh Sağlığı ile İlişkisi
Ruh Sağlığı Temelleri	Psikoloji, Sosyal Psikoloji, Gelişim Psikolojisi, Psikoloji ve Sosyal Hizmet Kuramları	İnsan davranışı ve ruhsal süreçlere ilişkin kuramsal bilgi içermektedir
Ruhsal Bozukluklar	Ruh Sağlığı ve Ruhsal Bozukluklar, Psikopatoloji	Ruhsal bozukluklara ilişkin temel bilgi sunmaktadır
Psikiyatri Alanı	Psikiyatrik Sosyal Hizmet	Psikiyatri hizmet alanına yönelik sosyal hizmet uygulamalarını kapsamaktadır
Sağlık Hizmetleri	Tıbbi Sosyal Hizmet, Sağlık Bilgisi ve Tıbbi Terminoloji	Sağlık kurumlarında yürütülen sosyal hizmet uygulamalarına ilişkindir
İnsan Davranışı	İnsan Davranışı ve Sosyal Çevre I-II	Bireyin biyopsikososyal özelliklerinin değerlendirilmesine yönelik içerik sunmaktadır
Bağımlılık Alanı	Bağımlılık ve Bağımlılıkla Mücadele	Bağımlılık alanındaki sosyal hizmet yaklaşımlarını ele almaktadır
Travma ve Kriz	Travma ve Krize Müdahale	Travmatik ve kriz durumlarında sosyal hizmet müdahalelerine yöneliktir
Birey Odaklı Uygulama	Bireylerle Sosyal Hizmet	Birey düzeyinde yürütülen sosyal hizmet uygulamalarını kapsamaktadır

Aile Alanı	Ailelerle Sosyal Hizmet, Aile Danışmanlığı	Aile sistemi içinde yürütülen sosyal hizmet çalışmalarına yöneliktir
Grup Çalışmaları	Gruplarla Sosyal Hizmet	Grup temelli sosyal hizmet uygulamalarını kapsamaktadır
Mesleki Değerlendirme	Görüşme Teknikleri, Görüşme ve Rapor Yazma Teknikleri	Mesleki görüşme ve raporlama süreçlerine ilişkin beceriler kazandırmaktadır
Uygulamalı Eğitim	Alan Uygulaması, Blok Uygulama, Staj	Sosyal hizmet uygulamalarının saha ortamında yürütülmesini içermektedir
Mesleki Etik	Sosyal Hizmette Etik	Sosyal hizmet uygulamalarında etik ilkelere ilişkin çerçeve sunmaktadır
Kuramsal Çerçeve	Sosyal Hizmet Kuramları I-II	Sosyal hizmet uygulamalarının kuramsal temellerini içermektedir
Kültürel Boyut	Sosyal Antropoloji	Kültürel faktörlerin sosyal hizmet uygulamalarındaki etkisini ele almaktadır
Yaşlılık Alanı	Yaşlılık ve Sosyal Hizmet	Yaşlı bireylere yönelik sosyal hizmet uygulamalarını kapsamaktadır
Engellilik Alanı	Engellilerle Sosyal Hizmet	Engelli bireylere yönelik sosyal hizmet yaklaşımlarını içermektedir
Bilimsel Yaklaşım	Kanıtı Dayalı Sosyal Hizmet	Sosyal hizmet uygulamalarında bilimsel kanıtı dayalı yaklaşımı ele almaktadır

gibi ruh sağlığı, psikososyal değerlendirme, görüşme teknikleri, klinik uygulama ve saha pratiği ile psikiyatrik alanla doğrudan temas içeren ders ve ders içeriklerinin yer aldığı görülmektedir. Bu yönüyle, aldığı lisans eğitimi ve uygulamalarıyla terapötik müdahale yönü güçlü olan bu mesleğin; akredite eğitimler ve lisansüstü programlar aracılığıyla danışmanlık ve psikoterapi gibi yöntemleri kullanması dünyada birçok ülkede ve Dünya Sağlık Örgütü kuruluşu tarafından kabul edilmiştir. Buna rağmen mevcut mevzuat ve uygulamalar nedeniyle serbest çalışmalarının, bağımsız biçimde meslek icra etmelerinin ve danışan kabul etmelerinin fiilen engellendiği görülmektedir. Sosyal Çalışmacı/Sosyal Hizmet Uzmanlarının sağlık meslek mensubu veya sağlık personeli olarak kabul edilmemesi, serbest meslek faaliyeti yürütmelerinin önünde ağır bir idari engel oluşturmaktadır. Bu durum, çalışma hakkı ve mesleki faaliyet özgürlüğünü ölçsüz şekilde sınırlamaktadır.

- 8- Sosyal Çalışmacılar, yasal düzenlemelere uygun biçimde çalışma hürriyeti kapsamında işyeri açmak istemelerine rağmen, belediyeler tarafından işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmemesi sorunuyla karşılaşmakta, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülen denetimlerde, mevzuattaki belirsizlik ve çelişkiler nedeniyle haksız ve hukuka aykırı idari işlemlere maruz kalabilmektedir.

SONUÇ VE TALEP:

Yukarıda arz edilen nedenlerle;

1. Sosyal Çalışmacıların, lisans mezuniyeti ile kazandıkları mesleki unvan dikkate alınarak sağlık meslek mensubu olarak kabul edilmelerini sağlayacak mevzuat düzenlemelerinin yapılması,

2. Sosyal Çalışmacıların, mesleklerini serbest, bağımsız ve hukuka uygun biçimde icra edebilmelerini; özellikle danışmanlık ve terapi gibi mesleki yöntemleri kullanabilmelerini güvence altına alacak açık, net ve bağlayıcı düzenlemelerin hayata geçirilmesi,

3.Mevzuat, bakanlıklar ve idareler arasında ortaya çıkan uygulama farklılıklarının giderilerek idari uygulama birliğinin sağlanması hususların da Kamu Denetçiliği Kurumu'nca idareye tavsiye kararı verilmesi talep olunur.

Tarih:

Ad-Soyad / İmza / Ünvan

.....